

ECH 208 Açık Ders Notları
11. Hafta

KOZMESÖTİKLER

Kozmetik nedir?

24/3/2005 tarihli ve 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'na göre

İnsan vücudunun epiderma, tırnaklar, kıllar, saçlar, dudaklar ve dış genital organlar gibi değişik dış kısımlarına, dişlere ve ağız mukozasına uygulanmak üzere hazırlanmış,

Tek veya temel amacı bu kısımları temizlemek, koku vermek, görünümünü değiştirmek, korumak, iyi bir durumda tutmak ve vücut kokularını düzeltmek olan bütün ürünler veya maddeler **kozmetik olarak tanımlanır.**

Günümüzde kozmetik ürünlerden ana beklentiler;

- Derinin doğal veya foto yaşlanmaya karşı korunması
  - Yaşlılık belirtilerinin önlenmesi
- olarak sayılabilir.

Oysa klasik kozmetikler, bu beklentileri karşılamakta yetersiz kalmaktadır.

İL AÇ ← **KOZMESÖTİK** → **KOZMETİK**

Kozmesötik (ABD) / Dermokozmetik (AB)

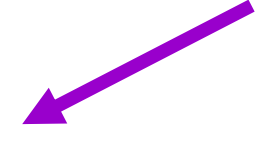
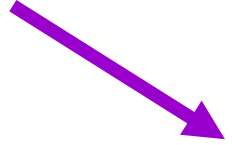
İstenilen kozmetik sonuca fizyolojik etki ile ulaşan, deri ve deriye bağılı oluşumların yapı ve fonksiyonlarını olumlu yönde etkileyen madde ve ürünler

- Kozmesötikler hiç bir yasal yönetmelikte yer almamaktadır.
- Bu tür ürünlerin kozmetik veya ilaç olarak değerlendirilmesi henüz açıklık kazanmamış olmakla beraber ambalaj üzerinde belirtilen iddialar asıl önemli konudur.

KOZMETİK

FARMASÖTİK

KOZMESÖTİK

Kozmesötik Maddeler

- Doğal (bitkisel/hayvansal) ya da sentetik kaynaklı olabilir.
- 1990larda bu tanımın karşılığı AHA, vitaminler, seramidler ve güneş filtreleri gibi az sayıda ürünü karşılarken günümüzde bu sayı artmıştır.
- Kepek önleyici ürünler, deodoranlar, depilatuvarlar ve saç dökülmesine karşı ürünler gibi bazı kozmetikler ABD ve bazı Avrupa ülkelerinde reçetesiz ilaç Kpsamında kabul edilmektedir.

Kozmesötik Maddeler

1. Doğal nemlendirici faktörler (NMF)

- St. Corneumda % 15-20 oranında bulunan doğal nemlendirici karışım NMF olarak anılır.
- Yapısında aminositler, fosfopilit, üre, laktik asit gibi bileşenler vardır.
- Hedefleri St. Corneum un yapısını düzenlemektir.

2. Hidroksi asitler (AHA)

- Glikolik asit, laktik asit gibi maddeler bu gruptadır.
- Deriye parlaklık verme, kırışık azaltma gibi amaçlar ile kullanılır.
- Yüksek konsantrasyonda keratin dokusunu etkiler

Kozmesötik Maddeler

3. Seramidler

- St. Corneum lipitlerinin yapıtaşıdır.
- Deriden su kaybını azaltır, nemlendirmeye katkı sağlar.

4. Proteinler

- Kolajen, elastin, hyaluranon bu grupta yer alır.
- Proteinik yapıllı maddelerin deri esnekliği, nemi üzerinde etkisi vardır.

5. Peptitler

- Aminoasitlerden oluşan kısa polimer yapılarıdır.
- Kozmesötiklerde ince çizgi görünümü azaltma, kolajen sentezini artırma ve kas hareketini azaltma gibi amaçlarla kullanılan çeşitli tipleri bulunmaktadır.

Kozmesötik Maddeler

6. Vitaminler

- Kozmetiklerde kullanılan vitaminler arasında A vitamini, Pantenol, C vitamini, E vitamini ve türevleri sayılabilir.
- Deri, saç tırnak üzerinde koruyucu,yenileyici özellikleri vardır.

7. Büyüme faktörleri

- Hücre yenilenmesini hızlandırmak, hücre hareketliliğini artırmak, doku onarıcı etkileri nedeniyle kullanılırlar.
- Bitkisel kaynaklı proteinler gibi..

Kozmesötik Maddeler

8. Antioksidanlar

- Ürünlerin kendisinin UV ışıkla, oksijenle, ısı ile artan bozulmalarını önlemede kullanılan maddelerdir.
- Günümüzde kozmesötik amaçlar ile kullanılmaktadırlar. UV ışık ile artan deride serbest radikal artışını önlerler.
- Koenzim Q10, Yeşil çay, nar ekstresi, resveratrol bu amaçla kullanılan bazı örneklerdir.

9. Depigmentasyon maddeleri

- Kojik asit, hidrokinon, azaleik asit, arbutin gibi
- UV ışığı, yaşlanma, sistemik rahatsızlıklar vb sonucu oluşan deri lekelenmeleri

Kozmesötik Maddeler

Kozmesötik olarak kullanılan diğer maddeler arasında

- Güneş filtreleri
- Botulinum toksini
- Biyofaktörler ve biyoteknoloji ürünleri
- Bitki büyüme hormonu
- Bitkisel bileşikler (aloe vera jeli, ginseng, papatya, soya, zerdeçal gibi bitkilerden elde edilen ekstrakter gibi)

sayılabilir.